

El Gironès

ANY I

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NUM. 29

Redacció i Administració:
PLAÇA INDEPENDENCIA, 16. — Ent.

Dissapte 5 d' Agost de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Trimestre 1.50 ptes.
Numero solt 0.10

: EL MANICOMI DE SALT : IDEALITAT O PASSIÓ?

Veus aquí un altre dels tòpics calumniosos inventats pels enemics del regionalisme i que fou un dels més utilitzats en la passada campanya electoral i que ara torna a rebrçar-se a fi de fer admesera contraria a la nostra candidatura que cada dia es mes formosament breçada per les aures de la victòria que s'acosta.

Es vol fer creure al públic que el triomf del nostre candidat significa el triomf de la Mancomunitat i que aquesta patriòtica institució es proposa treure de Salt el Manicomi que la Diputació gironina va traspasar-li, i el nom del Manicomi el feien relluir arreu, clamant, amb cert aire d'escariffança, que la seva desaparició seria un greu perjudici per a nostra encontrada i que devia, per consegüent, combatre's als qui defensaven aital institució, que per aquesta i altres coses, retretes amb una igual desaprensió, qualificaven de contraria als nostres materials interessos.

El triomf de la candidatura regionalista representa, certament, el triomf d'un enamorat de la Mancomunitat Catalana i a pesar de tots els escarafalls dels inconcients i dels despitats, és aquesta una de les qualitats que més simpàtic ha de fer la nostra candidatura als ulls de tot bon patriota que jutji amb serenitat i no's deixi influenciar per migrats i ridícols conceptes.

La Mancomunitat Catalana no representa més que una segura esperança per el millorament de totes nostres coses que alhora que's veuràn vivificades per la sava essencialment catalana que's la vida prepotent de la Unitat de Catalunya que aquella encarna, s'han de sentir rejuvenides i perfeccionades per la cura admirable que els seus directors posen en adptar-les a tots les corrents del viure modern i del progrés futur.

I en el cas concret que ara ens ocupa, l'intervenció de la Mancomunitat cap dany pot reportar a nostres comarques i si solsament importants beneficis.

La qüestió del Manicomi del Salt tal com la presenten els nostres enemics es una de tantes mentides i calumnies de les que's valen perquè demunt de veritats no poden fonamentar-hi cap de llurs campanyes, que sols son palesadores d'odi i despit miserable i del regoneixement de la propia impotencia.

Totes les calumnies i falsetats que se inventen contra nosaltres, anem desfent-les exposant la veritat a nostres llegidors. Avui, per a llevar a nostres enemics la mala arma que utilitzen del Manicomi de Salt, venim a exposar concretament la veritat de la qüestió i no duptem que als ulls de tots quedarà demostrada la manca de fonament d'una semblant campanya.

El servei de dementes que tenia al seu càrrec la nostra Diputació provincial, fou traspasat a la Mancomunitat en virtut de un contracte que otorgaren el President de la Diputació gironina i el de la Mancomunitat, en representació de les corpo-

racions respectives. Al traspasar-se l'indicat servei, fou igualment traspasada a la Mancomunitat la possessió de la finca on la Diputació tenia instalat el Manicomi.

En una de les clausules del contracte, s'hi estableix terminantment que en qual-sevol cas que la Mancomunitat deixés de destinar el Manicomi de Salt a Hospital de Dementes, la possessió de la finca i el dit servei, revertirien, per aquest sol fet, a la Diputació de Girona, quedant aquesta reintegrada en la possessió dels edificis del Manicomi i en el servei de dementes.

Es tant terminant aquesta clausula, existent en el contracte de trespàs, que treu tot fonament a la campanya i aquell qui coneguent-la s'atreveixi encare a utilitzar aquesta arma innoble, no demostra res més sino que és un calumniador i difamador a ultrança.

Pero, no solsament està salvaguardada la continuïtat del Manicomi de Salt al ésser traspasat a la Mancomunitat, sino que aital trespàs representa una ventatge importantíssima. Fins ara el Manicomi de Salt sols albergava dementes de les comarenes gironines, mentres que d'ara endavant n'albergarà de tot Catalunya i per consegüent, tot el que's refereix a entreni nent de la casa, empleiats, sumistres, etc., augmentarà considerablement i constituirà una millor font de riquesa per els industrials i comerciants de nostra encontrada.

Es més: no fa molts dies que s'han celebrat oposicions per a la plaça de Metge-director del Manicomi de Salt, i una volta celebrades, lo primer que ha fet la Mancomunitat, ha sigut encarregar al Dr. Vives, qui les guanyà, que presentés un plan de reformes de l'establiment en tots els ordres, a fi de que reunís totes les condicions que per a l'hospitalització de dementes, exigeixen les modernes pràctiques de la cura d'anormals, que especialitzen el tractament i converteixen els manicomis de fatídiques cases de reclusió perpétua, com abans s'entenia, en cases de curació d'on ixen els malalts curats per a reintegrar-los a la societat i a ella pogueu tornar ser útils.

Aquesta es l'obra afirmativa, de construcció, que la Mancomunitat projecta realitzar en el Manicomi de Salt, ben distinta del que volen fer creure al nostre poble, els qui no tenen en sa actuació mes que tasques negatives.

Al bon criteri dels nostres concitadants deixem el comentari dels fets qu'hem exposat a fi de que judiquin respecte a la finalitat de certes campanyes i a la calúnia i la mentida que han de aixecar-se per a entelar la diafinitat d'una tasca serena i clara de la mes alta i esperançadora institució de la nostra Patria rediviva i la dels seus prapugnadors.

I després de judicar que cada-ú obri en conseqüència.

La orientació, tortuosa i equívoca, que els elements de fet directors del jaumisme en aquesta provincia, venen donant, fa ja una llarga temporada. a la actuació del dit partit, justifica, i fins exigeix, que fem l'interrogació que encapsala aquestes ratlles, dirigida a esbrinar quin sia el motor que 'ls mou en la seva tasca anarquisant i de demolició de tot allò que ells diuen estimar i defensar, de tot allò que porten escrit com a programa en la seva bandera, malgrat no ho rubriquin amb els seus fets al intervenir en la vida política.

Devem doncs preguntar i preguem a nostres llegidors que després d'haber arribat a la fi d'aquestes ratlles, responguin imparcialment desde el fons de la seva consciencia; devém doncs preguntar: La orientació política del jaumisme en aquesta provincia, desde ja fa alguns anys, es presidida per un ideal o fe per una concupiscencia, per una passió?

Nosaltres compremem, i excusém, que la lluentor i sublimitat d'un programa nobilíssim i excel·lent, pugui a voltes sugestionar certs temperaments indoctes e irreflexius que no saben endevinar la buidor pràctica de tot allò amb quina vaga afirmació tècnica creuen ells que n'hi ha prou per a fer un programa polític d'eficacia real en les lluites polítiques modernes. En elles, talment com en els camps de batalla, no assoleix la victòria el temperament ardent e irreflexiu, adhuc que noble i valerós, sino l'especialista, el tecnic que madura serenament sos plans de campanya després de mesurar tots els caires i direccions del camp estrategic; i per aixó, en política, els procediments massa simplistes i *parti pris*, estan condemnats a perpetues derrotes. Pero nosaltres la compremem i excusém aquesta falta de sentit practic de certs partits, i la carreguem en comte, en sa major part, al defecte vell que nos comanà Castilla, de despreciar el tecnicisme, el detall practic, lo que avui dia fa guanyar o perdre batalles en tots els ordres, per fixar-se no mes en les formules teòriques i vagues, sens eficacia, a les que els estats progressius han arreconat avui dia a les galeries i sales dels museus arqueològics.

Nosaltres compremem també lo que el temperament i la educació poden influir en la vida dels individus. agrupant-los, casi irresistiblement, en conglomerats mes o menys solids, que tenen per *cecum*, una mateixa humor fisiològica o un mateix prejudici radial. Sabem que en tots els països existeixen, perque deuen existir, aquets partits d'eterna oposició, que fan de lo protesta un dogma, i de la crítica una llei. Son valors socials necessaris, i la seva missió es la mateixa que tenen els drenatges en els aiguamolls. Recullir les aigües perjudicials, canalitzar-les, i convertir-les en font de vida i de riquesa. Aixó deuen fer els partits extrems (a mes de sa tasca de fiscalització) en el terreny polític. Canalitzar certes energies infecondes, mes encara,

perjudicials si se les deixés son a lliure albir, i orientar-les, en tot allò que la idiosincracia especial d'aquestes energies permét, cap a la col·laboració positiva en la cosa pública.

Pero aixó exigeix seny i patriotisme en els qui dirigeixen aquests partits, i aquest seny i aquest patriotisme es precisament lo que no tenen els qui dirigeixen de fet el jaumisme en la nostra provincia.

Efectivament, no pot concebir-se que tingui seny, aquell que no usa de lògica en els seus actes, i la actuació de una part del jaumisme gironí no pot ser-ne més d'il·lògica.

Diu que defensa els drets de Deu i de la Iglesia en primer terme; mes encara, en vol tenir l'exclusiva i la patent d'aquesta defensa; excomunica amb ridícola (anavem a dir sacrílega) solemnitat a qui no vulgui subjectar-se a son control odiós i protestable: i, no obstant, prescindeix sempre i quan li convé de les normes, clares, precises, que les lligítimes autoritats, i fins el sentit comú han senyalat als catòlics per a guiar-se amb seguretat en les lluites polítiques.

I aixís veiem com, no obstant de manar les dites normes que en les eleccions votin els catòlics als candidats catòlics o als mes afins, els elements directors del jaumisme en aquesta provincia apoen publicament, i se glorien de fer-ho, al republicà (allavors) Salvatella, a Figueras contra el regionalista i excel·lent catòlic Puig de la Bellacasa en les penúltimes eleccions lligitatives, i aixís mateix al republicà Torras Sampol i al reformista Dagas contra els regionalistes Ventosa i Bertran I, en els districtes de Santa Coloma de Farnés i Puigcerdà. en les últimes.

I veiem més. Veiem com aquí, en aquest districte de Girona, quatre senyors perfectament insolvents (políticament s'enten) que han arramblat, sots el titol de «Comité permanente» la efectivitat de la direcció política del jaumisme, i amb quina actuació tot el partit sembla estar d'acord, doncs no sabem que se 'ls hi hagi retirat els poders, en un manifest que publiquen damunt el diari de la «Buena Prensa» «El Norte» recomanen la candidatura del Sr. González, que ells saben molt be que està condemnada a fer un paper ridícol; e indueixen entre ratlles a que's voti al Sr. Fernández, republicà anticlerical i panteista, quan asseguren amb tò dogmatic que es menys funest per als interessos religiosos que el senyor Masó.

Es aixó deixar-se guiar per el seny o be per la passió? Que obri aixís un partit que posa a Deu en el primer lloc del seu programa es lògic o be incongruent monstruós?

Mes no solzament es el seny i la lògica, lo que estan ausents de la actuació de una part del jaumisme en aquesta provincia. N'està també ausent el patriotisme.

Tant baix el punt de vista de les rei-

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de **AVONNE**

JAUME REGÁS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIAde **RAIMONDA CREUHET**

Rambla Llibertat-22 - (Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i gorres de totes classes.

Trajos per a nens**F. SOLÀ****Optic i Joier**

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA**Busquets i Llapart****BANQUERS**

Ciudadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l'acte, tota classe de valors nacionals i estrangers.

Realitzém, amb gran ventatja, totes les operacions de

BANCA, BORSA, CANVI, VALORS i CUPONS

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telèfon 204 - Figuerola 33.-GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives,
de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments,
fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Forsa, 8, 1er.-Girona

Telefon interurbà num. 40

ESMERAT SERVEI D' AUTOS**I COTXES DE LLOGUER**

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciudadans, 10 i Ronda Figuerola
Telèfon 221 Telèfon 236

Especialitat en carruatges per a empreses particulars i oficials, casaments, bateigs i enterraments, etc., etc.

Economia en els preus**MANUEL PUJADAS****ANTIGUA (BONET)****TEMPORADA D' ISTIU****GRANS NOVITATS**

en tots els articles en
que s' dedica la casa

Immens surtit en Camises

Especialitat en els encàrrecs

SABÓNS*Barangé*

BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

SASTRERIA**Alfred Ferrer**

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadíssims

Se fan etxures portant la roba

Diploma d'honor en el Concurs de París 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloch, 2, 1.º

GIRONA**Planxat Modern**

Planxat mecànic de colls i punys amb rental per un procediment que duplica la seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó. Platería, 30.
La Canostilla de Oro. Rambla Llibertat
Lluís Sureda Progrés
Flora Padró. Rambla Verdguer.
Enriqueta Pla. Lorenzana

Tallers: Pujada S Domingo, 1

SASTRERIA SMARTde **J. Fernandez**

Ciudadans - 18

Tall inmillorable.
Les mes altes novitats
en tota temporada.

Perruqueria de
R. CARBÓ

Ciudadans, 16 (Hotel Italians)

Especialitat en el tall del cabell i barbu

Servei esmerat

i antisèptic.

Abonaments
especials

Estanislau Aragó

Procurador dels Tribunals

Ciudadans -- 5. -- GIRONA

De 9 a 12 i de 6 a 9

Josep M.ª Riera i Pau

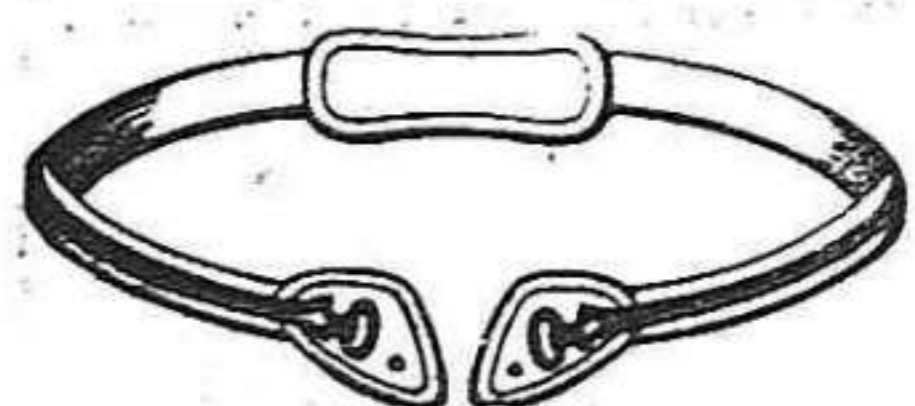
Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopèdic per a la col·locació de tota mena d' aparells per a corregir les deformitats del cos humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÒDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	1'50 ptes.
A fóra	2'00 "
Numero solt	0'10 "